

Οι Πιτσιρικάι

Μάρτιος – Απρίλιος 2012, Παπαδάτες Πρέβεζας

Τιμή : 0,80 €

Η Απελευθέρωση της Πρέβεζας

Στις 21 Οκτωβρίου 1912 απελευθερώθηκε η Πρέβεζα. Στις 14.00 της ημέρας εκείνης ένα τάγμα του Ελληνικού Στρατού κατέλαβε την πόλη μετά από αιώνες Οθωμανικής και Βενετικής κυριαρχίας.

Μετά τη συμμαχία των Βαλκανικών κρατών, (Σερβία, Μαυροβούνιο, Ελλάδα, και Βουλγαρία), στις 30 Σεπτεμβρίου του 1912 οι βαλκανικές αυτές χώρες έστειλαν συλλογικά τελεσίγραφο στην Τουρκία με το οποίο ζητούσαν την διασφάλιση της αυτονομίας των εθνικών μειονοτήτων

τους, που ζούσαν στο έδαφός της. Η Τουρκία όπως ήταν φυσικό απέρριψε το τελεσίγραφο αυτό, που έμεινε στην ιστορία γνωστό ως Διακοίνωση των Τεσσάρων Χριστιανικών Κρατών με αποτέλεσμα η σύγκρουση να είναι πλέον αναπόφευκτη. Οι εξελίξεις που ακολούθησαν υπήρξαν ραγδαίες. Ο πόλεμος κηρύχθηκε επίσημα στις 9 Οκτωβρίου του 1912, ακριβώς ημερομηνία που εξέπνεε το τελεσίγραφο, έμεινε στην ιστορία ως Α' Βαλκανικός Πόλεμος.

Πλην όμως οι επιστρατεύσεις στις σύμμαχες Χώρες ξεκίνησαν πέντε ημέρες πριν. Στις 20 Σεπτεμβρίου 1912 ο Βενιζέλος, ως Υπουργός Στρατιωτικών διόρισε τον αντιστράτηγο Κωνσταντίνο Σαπουντζάκη, αρχηγό του Στρατού Ηπείρου. Σύμφωνα με τον στρατηγό Eydoux, αρχηγό της Εν Ελλάδι Γαλλικής Στρατιωτικής Εκπαιδευτικής Αποστολής, η Στρατιά της Ηπείρου αποτελείτο από ευζώνους, ένα εφεδρικό σύνταγμα, ένα σύνταγμα Κρητών και δύο λόχους εντοπίων.

Τη νύχτα της 11ης προς 20η Οκτωβρίου τμήματα του Ελληνικού Στρατού πέρασαν τον Αραχθο και κατέλαβαν αμαχητί τη Φιλιπιάδα, τον Λούρο, το Ελευθεροχώρι, τη γέφυρα της Παντάνασσας και τη Στρεβίνα. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να διακοπεί η επικοινωνία του Τουρκικού Στρατού της Πρέβεζας με το στρατό της υπόλοιπης Ηπείρου και να αφηθεί το πεδίο ελεύθερο για να δράσει ο Ελληνικός Στρατός εναντίον της Πρέβεζας. Κι ενώ ο στρατός μας είχε αποκλείσει τα ηπειρωτικά παράλια μέχρι τον Αυλώνα της σημερινής Αλβανίας, απόσπασμα αποτελούμενο από ένα τάγμα πεζικού, μοίρα πεδινού πυροβολικού, ουλαμό ιππικού και σώματα προσκόπων κατευθύνθηκε στις 19 Οκτωβρίου προς την Πρέβεζα.

Στις 20 Οκτωβρίου στις 07.50 εκδηλώθηκε η επίθεση των Ελλήνων με πυροβολικό και οβίδες κανονιοφόρων, εναντίον του οχυρωμένου στην Αρχαία Νικόπολη τουρκικού στρατού της Πρέβεζας, που είχε σχηματίσει εκεί γραμμή άμυνας. Την ίδια μέρα η μοίρα του Ελληνικού Στόλου του Ιονίου βομβάρδισε το φρούριο της πόλης.

Οι Τούρκοι στρατιώτες στη Νικόπολη προέβαλαν πείσμονα άμυνα, αλλά

αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις θέσεις τους, και καταδιωκόμενοι από τμήμα Κρητών και Ηπειρωτών εθελοντών, να υποχωρήσουν προς την Πρέβεζα. Η κατά τις απογευματινές ώρες εκτελεσθείσα βολή του πυροβολικού κατά του φρουρίου επηρέασε τους κατοίκους της πόλης και οι πρόξενοι της Αγγλίας, της Αυστρίας και της Ρωσίας ζήτησαν από τον Τούρκο Διοικητή να παραδώσει την πόλη αμαχητί.

Πράγματι ο Τούρκος Διοικητής αποδέχθηκε την πρόταση των προξένων και μετέφερε στην ελληνική πλευρά τους όρους παράδοσης της πόλης. Μετά την αποδοχή των όρων από ελληνικής πλευράς το III/15 τάγμα γύρω στις 14.00 της 21ης Οκτωβρίου του 1912 κατέλαβε την πόλη της Πρέβεζας. Είχε προηγηθεί η αυτοπυρπόληση και αυτοβύθιση του τουρκικού τορπιλοβόλου 'Antalya', ενώ ο ελληνικός στόλος με το πυροβολικό του βύθισε δύο τουρκικές βενζινακάτους μέσα στον Αμβρακικό. Το 'Antalya' ανελκύστηκε αργότερα και αφού επισκευάστηκε και εξοπλίστηκε, μετονομάστηκε σε 'Νικόπολις'.

Στα χέρια των Ελλήνων παραδόθηκαν 450 άντρες του τουρκικού στρατού, μεταξύ αυτών ήταν και 40 αξιωματικοί, στους οποίους επιτράπηκε να φέρουν το ξίφος τους. Παραδόθηκαν επίσης 150 Τουρκαλβανοί, συμπολεμιστές των Τούρκων.

Λαμπρινή Σιντόρη

Συντακτική Ομάδα

- Κίτσιου Κατερίνα
- Κοκκίνη Αναστασία
- Κοκκίνη Βαλεντίνη
- Κοκκίνης Παναγιώτης
- Νάκα Ελένη
- Σιντόρη Λαμπρινή
- Χρήστου Κωνσταντίνος
- Χρήστου Νικόλαος

Λαμπαδοφορίες

Ένα έθιμο που έρχεται από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας και συμβολίζει το τέλος του Ζυγού και την αναγέννηση της ζωής.

Από λαογραφική σημασία, το έθιμο είναι ιδιαίτερο γιατί δεν συναντιέται πλέον παρά σε ελάχιστες περιοχές της Ελλάδας. Κατά την διάρκειά του, οι κάτοικοι του χωριού με αυτοσχέδια φαναράκια, με φωτιές, λαμπάδες και εκκωφαντικούς ήχους, όπως επίσης τραγουδώντας τα τραγούδια « τ' Υπερμάχω», «όλη η δόξα, όλη η χάρη» και τον Εθνικό Ύμνο μας, γύριζαν στα σοκάκια του χωριού μας και επισκέπτονταν τα σπίτια.

Το έθιμο αυτό πραγματοποιήθηκε ξανά πέρυσι, μετά από πολλά χρόνια, το βράδυ της 25^{ης} Μαρτίου. Η χαρά των κατοίκων του χωριού ήταν απίστευτη όπως και η συμμετοχή τους είτε στην πορεία, είτε βγαίνοντας στα μπαλκόνια τους δίδοντας τις ευχές τους. Ελπίζουμε να πραγματοποιηθεί και φέτος με μεγαλύτερη προσέλευση γιατί είναι ιδιαίτερα σημαντικό και ωραίο να διατηρούμε τα έθιμα του τόπου μας.

Βαλεντίνη Κοκκίνη

Οι φωτογραφίες είναι από την περσινή λαμπαδοφορία στις Παπαδάτες

Η Ανεργία, ένα διαχρονικό φαινόμενο

Στις σύγχρονες κοινωνίες ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα είναι η ανεργία δηλαδή το να χάνει κάποιος την δουλειά του ή να μην βρίσκει να εργαστεί. Χαρακτηριστικά παραδείγματα των αιτιών της είναι τα ακόλουθα. Ένα από τα κυριότερα αίτια είναι η οικονομική κρίση. Επίσης οι στερεοτυπικές αντιλήψεις που επικρατούν σχετικά με ορισμένα επαγγέλματα και η ώθηση σε επαγγέλματα υψηλής μόρφωσης αλλά κορεσμένα και όχι σε τεχνικά. Η ανεργία έχει υψηλό ψυχολογικό, κοινωνικό, οικονομικό, ηθικό κόστος στη ζωή του ατόμου. Ωθεί τον άνθρωπο στην αποπολιτικοποίηση, δεν συμμετέχει στα κοινά. Επίσης αυξάνονται τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας (βία, κλοπή, εγκληματικότητα, χρήση ναρκωτικών ή ποτών, κ.τ.λ.). Επιπλέον επιφάνεται κρίση της δημοκρατίας. Γι' αυτό και πρέπει να λειφθούν δραστικά μέτρα για την εξάλειψη και όχι την προσωρινή αποφυγή του προβλήματος.

Σύμφωνα με δημοσκοπήσεις αυτό το φαινόμενο φαίνεται να παίρνει τεράστιες διαστάσεις και στην Ήπειρο. Ο συνολικός αριθμός των ανέργων στην Ήπειρο ανέρχεται πλέον σε 24,065 και με το πέρασμα των εβδομάδων αυξάνει όλο και πιο πολύ. Η Ήπειρος κατέχει γενικά 3,37% του συνόλου των εγγεγραμμένων στα μητρώα του ΟΑΕΔ.

Οι παραπάνω αριθμοί αποδεικνύουν ότι το φαινόμενο είναι πρωτοφανές για την περιοχή μας. Δυστυχώς, όσο η κρίση συνεχίζεται τόσο θα ανεβαίνουν και οι σχετικοί δείκτες. Οι αιτίες είναι πολλές όπως τα “λουκέτα” στα εμπορικά καταστήματα της Ηπείρου που έχουν ξεπεράσει κάθε προηγούμενο, αλλά και το ότι πολλές επιχειρήσεις κάνουν περικοπές στο προσωπικό για να μπορέσουν να “κρατηθούν” όρθιες μέσα σε αυτόν τον τυφώνα της κρίσης.

Εκείνο, λοιπόν που είναι σήμερα το ζητούμενο είναι να ενισχυθεί η ρευστότητα, να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας για νέους που έχουν όρεξη να προσφέρουν.

Βαλεντίνη Κοκκίνη

Το Μαρτίτσι

Η 1^η του Μάρτη, σηματοδοτεί τον ερχομό της άνοιξης. Σηματοδοτεί την έξοδο από τη χειμερινή αδράνεια την υποχρεωτική χειμερία νάρκη στην οποία είχαν όλοι, φυτά και ζώα, είχαν περιπέσει.

Ένα έθιμο για τη 1^η του Μάρτη, (κάποιοι το τηρούν και σήμερα) ήταν το **μαρτίτσι**. Παλαιότερα μικροί και μεγάλοι το φορούσαν την παραμονή της 1ης Μαρτίου για να μην τους ‘πιάσει’ ο Μάρτης και τους μαυρίσει!

Το μαρτίτσι γίνεται με δύο ή τρία, συνήθως μάλλινα νήματα σαν πλεξούδα, χρώματος λευκού και κόκκινου. Το φορούν στον καρπό ενός χεριού (συνήθως του αριστερού) σαν **κομποσκοίνι** και το κρατούν μέχρι το Πάσχα. Κατά το έθιμο το μαρτίτσι το καίνε με τη λαμπάδα, τη νύχτα της Αναστάσεως στην εκκλησία ή το κρεμάνε στα κλαδιά ενός δέντρου για να το πάρουν τα χελιδόνια στη φωλιά τους.

Παναγιώτης Κοκκίνης

Ανέκδοτο

Ένας γύφτος αγοράζει οικόπεδο δίπλα από το σπίτι ενός γιατρού.
Φωνάζει λοιπόν ένα μηχανικό και τον βάζει να του κτίσει ένα ίδιο ακριβώς σπίτι.
Όταν τελείωσε το σπίτι του ο γύφτος βγαίνει στο μπαλκόνι και φωνάζει το γιατρό.

- Γιατρέ - γιατρέ!
- Τι είναι ρε παλιόγυφτε; του λέει ο γιατρός
- Να του λέει ο γύφτος εσύ μπορεί να μην με χωνεύεις αλλά εγώ είμαι ίδιος με σένα γιατί έχουμε το ίδιο σπίτι!
- Αποκλείεται του λέει ο γιατρός γιατί δεν έχουμε τα ίδια έπιπλα...
- Σκυλιάζει ο γύφτος παραγγέλνει τα ίδια ακριβώς έπιπλα με του γιατρού και ξαναβγαίνει στο μπαλκόνι.
- Γιατρέ - γιατρέ ίδιο σπίτι έχουμε ίδια έπιπλα είμαι ίδιος με σένα.
- Τι λες ρε παλιόγυφτε του λέει ο γιατρός έχουμε το ίδιο αυτοκίνητο;; και του δείχνει μια πολυτελή MERCEDES που είχε στο γκαράζ.
- Σκυλιάζει ο γύφτος βάζει γραμμάτια παίρνει δάνεια και αγοράζει μια ακριβώς ίδια MERCEDES και βγαίνει πάλι στο μπαλκόνι.
- Γιατρέ - γιατρέ!
- Τι θες ρε παλιόγυφτε; του λέει ο γιατρός
- Είμαι "καλύτερος" από σένα!
- Γιατί ρε; του λέει ο γιατρός
- Να του λέει ο γύφτος έχουμε ίδιο σπίτι ίδια έπιπλα και ίδιο αυτοκίνητο
- Συμφωνώ, αλλά από που και ως που είσαι καλύτερος από μένα; λέει ο γιατρός
- Γιατί εγώ έχω γείτονα γιατρό, ενώ εσύ έχεις γείτονα ΓΥΦΤΟ!!!

Αναστασία Κοκκίνη

Σαϊτάν Παζάρ της Λαμπρινής Τσιρώνη

«Σαϊτάν Παζάρ» το γραφικό αυτό στενό της Πρέβεζας, μια μικρή ιστορία που είναι σκαλισμένη πάνω σε μάρμαρο σε εμφανές σημείο του δρόμου:

«Μια φορά κατά την διάρκεια της Τουρκικής Κατοχής, ήταν στην Πρέβεζα ένας τούρκος στρατιωτικός διοικητής πολύ σκληρός και βίαιος. – Ένα βράδυ οι κάτοικοι αυτού του δρόμου, άλειψαν με σαπούνι το πέτρινο οδόστρωμα (γκαλτερίμ) στο σημείο που είχε την πιο απότομη κλίση. – Όταν την επομένη ο διοικητής πέρασε από εδώ, το άλογό του γλίστρησε κι' ο ίδιος έπεσε φωνάζοντας : «Σαϊτάν Παζάρ».

Το σοκάκι είναι γεμάτο μικρά καφενεία. Η πλειοψηφία των πελατών σε αυτά τα καφενεία αποτελούνταν από ανθρώπους που δούλευαν στο λιμάνι (λιμενεργάτες, χαμάληδες, αραμπατζήδες, μαουνιέρηδες κ.α) οι οποίοι μετά τη δουλειά συγκεντρώνονταν στο Σαϊτάν Παζάρ και γλεντούσαν ακούγοντας μουσική και καταναλώνοντας μεγάλες ποσότητες αλκοόλ, κυρίως ούζο. Ντόπιοι, πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία, από τον Πόντο, από τη Θράκη, Αρβανίτες, Βλάχοι, Λευκαδίτες, Ξηρομερίτες, πολλοί από αυτούς που είχαν εγκατασταθεί στην Πρέβεζα και συνέθεταν το μείγμα του πληθυσμού της πόλης, περνούσαν από τα καφενεία στο Σαϊτάν Παζάρ. Μαζί με αυτούς και οι περαστικοί, κυρίως οι χωρικοί που κατέβαιναν στην Πρέβεζα και διανυκτέρευαν, έμποροι από τα Γιάννενα αλλά

και πολλοί άλλοι ταξιδιώτες από διάφορα μέρη της Ηπείρου, οι οποίοι για να πάρουν το καράβι για τον Πειραιά έρχονταν στην Πρέβεζα μια ή και δύο μέρες πριν. Στο Σαϊτάν Παζάρ την περίοδο που αναφερόμαστε, λειτουργούσε επίσης το ξενοδοχείο "Η Ελλάς" στο οποίο διανυκτέρευαν οι περαστικοί αλλά και πολλοί μουσικοί από αυτούς που έρχονταν στην Πρέβεζα και ενσωματώνονταν στις τοπικές ορχήστρες για να δουλέψουν. Ανάμεσα τους ο δεξιότηχης του κλαρίνου Βασίλης Σαλέας και ο τραγουδιστής Τάκης Καρναβάς οι οποίοι συνήθιζαν να μένουν στο συγκεκριμένο ξενοδοχείο.

Φωτογραφία από την μαρμάρινη πλάκα όπου αναγράφεται η μικρή ιστορία του σοκακιού

Τα μουσικά καφενεία που λειτουργούσαν τα τελευταία χρόνια της ακμής του λιμανιού (1930 – 1960) ήταν τρία. Συνήθιζαν και συνηθίζουν οι άνθρωποι που έζησαν εκείνα τα χρόνια, στις αφηγήσεις τους να τα ονομάζουν μουσικά καφενεία ή και καφέ αμάν, λόγω της δράσης των ορχηστρών σε αυτά αλλά και λόγω του ότι όλοι οι δημοτικοί μουσικοί περνούσαν τη μέρα τους σε αυτά, είτε έπαιζαν είτε όχι. Σε αυτά τα καφενεία, αναζητούσαν τις δημοτικές ορχήστρες οι καταστηματάρχες από τα χωριά που οργάνωναν τα πανηγύρια.

Μπορεί να περάσανε πολλά χρόνια απ' την άνθηση του λιμανιού κ του τραγουδιού στην Πρέβεζα, το Σαϊτάν Παζάρ όμως έχει ακόμα μουσικές και αρώματα, χρώματα και εικόνες που θυμίζουν άλλη εποχή. Αξίζει να το επισκεφτείτε!

Το γραφικό σοκάκι Σειτάν Παζάρ .

Απόκριες

Το έθιμο της αποκριάς ξεκίνησε από την αρχαιότητα, με τη μορφή λατρευτικών εκδηλώσεων προς τιμήν του θεού Διονύσου, κατά τις οποίες οι Αθηναίοι πάνω στα κάρα, μεταμφιεσμένοι και σκωπτικοί, έκριναν τους πολιτικούς ηγέτες τους. Οι Απόκριες είναι από καταβολής τους εύθυμες γιορτές. Έτσι και στην Ήπειρο γιορτάζονται πάντα με πολύ κέφι. Όταν παλαιότερα τα χωριά της ευρύτερης περιοχής της Ηπείρου πλημμύριζαν από νεολαία και έσφυζαν ζωή στήνονταν γλέντια σχεδόν σε κάθε σπίτι.

Στον χριστιανισμό, οι Απόκριες (αποχή από το κρέας) συμβόλιζαν την περίοδο ξεφαντώματος πριν από την σαρανταήμερη περίοδο ενδοσκόπησης και νηστείας που συνιστά η Σαρακοστή. Και σε αυτή τη μετάβαση από το πολιτικό (της αρχαιότητας) στο προσωπικό (του χριστιανισμού) σκοπός είναι η ψυχική και σωματική προετοιμασία για την κάθαρση που προέρχεται στη συνέχεια με το Πάσχα, με τη μεγαλύτερη γιορτή της Χριστιανοσύνης. Καιρό πριν ετοιμάζονταν οι παρέες (κομπανίες) οι οποίες αφού κατασκεύαζαν τις, συνήθως,

αυτοσχέδιες μάσκες (προσωπίδες) και αποκριάτικες φορεσιές, γύρναγαν από γειτονιά σε γειτονιά κι από σπίτι σε σπίτι. Οι μασκαράδες πειράζονταν μεταξύ τους και πείραζαν και τους άλλους κατοίκους. Οι ιδιοκτήτες των σπιτιών είχαν την υποχρέωση να "αποκαλύψουν" ποιοι κρύβονται πίσω από τις μάσκες

που λίγο έως πολλοί ήταν συγχωριανοί τους και άρα γνωστοί και συγγενείς και στη συνέχεια τους έδιναν γλυκά, ποτά ή λίγα χρήματα για το καλό της Αποκριάς. Επίσης, χαρακτηριστικό παράδειγμα αποκριάτικων εθίμων είναι ο παραδοσιακός γάμος. Δηλαδή, όταν έφτανε στο Μεσοχώρι η μασκαροπαρέα, άρχιζε, με χορούς, κωμικές κινήσεις, απειλές και αστεία την ετοιμασία για τα στέφανα. Ο παπάς με το θυμιατό, ο γαμπρός, η νύφη, ο νουνός, οι συμπέθεροι. Πριν να τελειώσει το μυστήριο, έφτανε κοντά στο ζευγάρι, ο ύπουλος απαγωγέας. Επίσης ένας από τους κυριότερους ρόλους είναι και αυτός του χωροφύλακα. Το συγκεκριμένο έθιμο γίνεται μέχρι τις μέρες μας σε ένα διπλανό μας χωριό στο Ριζοβούνι. Ακόμη ένα από τα παιχνίδια της Αποκριάς που συναντούσε παλαιότερα κάποιος στην Ήπειρο και σε άλλα μέρη και γίνεται αναπαράσταση ακόμη και σήμερα ήταν ο «Βαλμάς». Έθιμο κατά το οποίο δέκα - δεκαπέντε άτομα έκαναν κύκλο γύρω από μία φωτιά και προσπαθούσαν να ρίξουν κάποιο χορευτή μέσα.

Βαλεντίνη Κοκκίνη

Ένα τραγούδι . . .

Να μείνεις εδώ

Στίχοι: Γιώργος Γκίνης

Μουσική: Γιώργος Μπουσούνης

Πρώτη εκτέλεση: Άλκηστις Πρωτοψάλτη

Έφυγες πάλι, πάλι γύρισες
 Πάλι με αγάπη με πλημμύρισες
 Είσαι εσύ το χαμόγελο μου
 Είσαι εσύ κάθε όνειρο μου
 Και σ' αγαπάω απ' την αρχή

Έφυγες πάλι, πάλι γύρισες
 Ήρθες μια νύχτα και μου μίλησες
 Τι είναι αυτό που αλλού σε πάει
 Την καρδιά σου κομμάτια σπάει
 Έλα να βγούμε στη βροχή
 Ν' αγαπηθούμε απ' την αρχή

Να μείνεις εδώ κοντά μου

Ήταν σκοτάδι και με φίλησες
 Με τα λόγια σου μην αρνείσαι
 Πως αγάπη και αλήθεια είσαι
 Μαζί σ' αυτήν την εποχή
 Ν' αγαπηθούμε απ' την αρχή

Να μείνεις εδώ κοντά μου

Κάθε γιατί σαν μαχαιριά
 Στην καρδιά μου καρφώνεται
 Σαν αστραπή ό,τι έχεις πει
 Στην ψυχή μου υψώνεται, απλώνεται

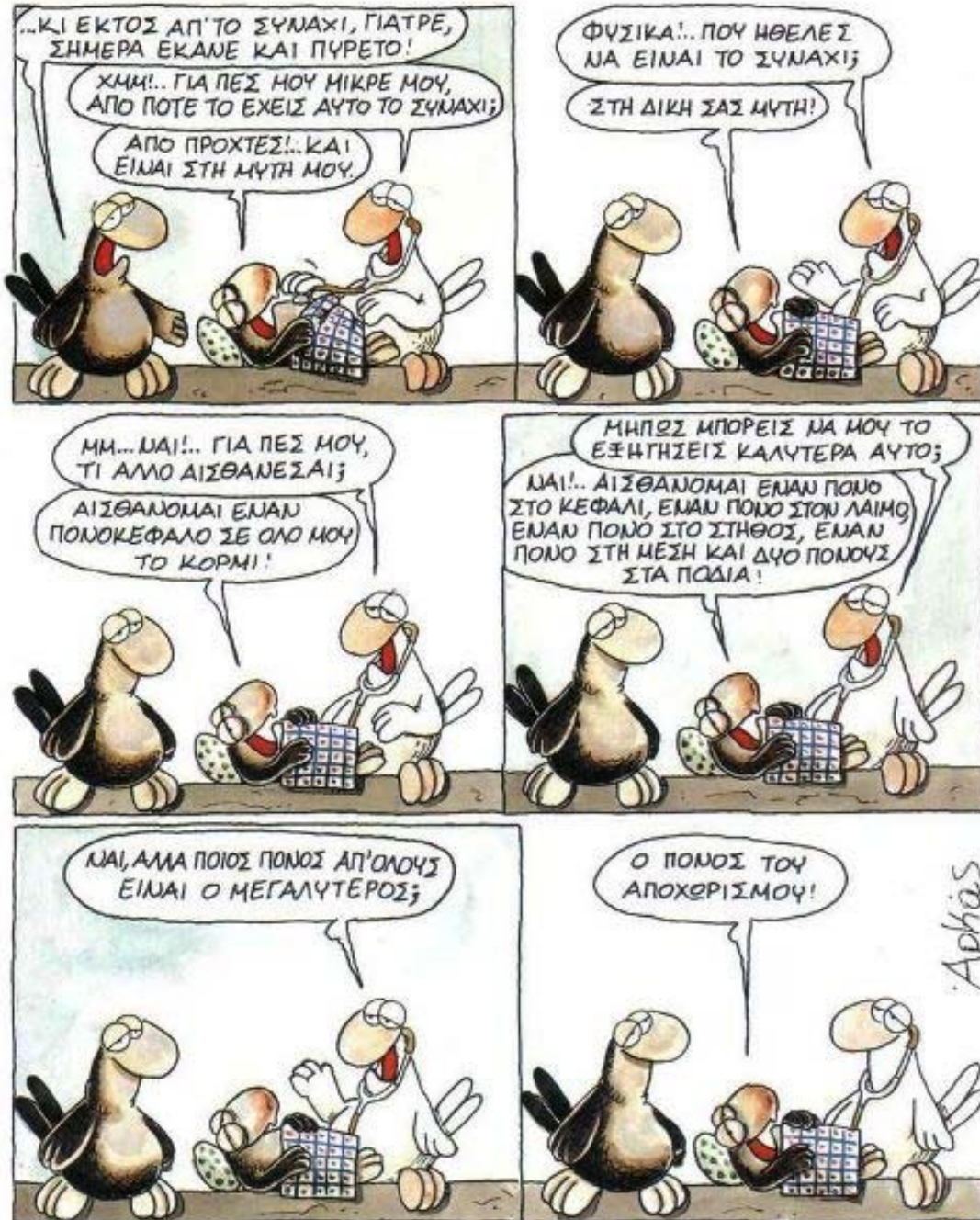
Είσαι εσύ το χαμόγελο μου
 Είσαι εσύ κάθε όνειρο μου
 Και εγώ θα γίνω μια ευχή
 Ν' αγαπηθούμε απ' την αρχή

Κατερίνα Κίτσιου

Γελοιογραφία

Από το βιβλίο "Χαμηλές πτήσεις" του Αρκά

Τις Εφημερίδες μας μπορείτε να τις δείτε και στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα της Ενορίας Παπαδατών www.papadates.gr !